

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obžalovanej **M. K. a spol.** pre spolupáchateľstvo zločinu prijímania úplatku podľa § 20, § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné, prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 6. októbra 2011 v Bratislave odvolanie obžalovanej M. K. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 22. novembra 2010, sp. zn. PK – 1T 31/2008, a rozhodol

t a k t o:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. napadnutý rozsudok **s a z r u š u j e** v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku sa vec **v r a c i a**, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Na obvinené M. K., Ing. K. T., PhD. a I. B. bola podaná obžaloba pre spolupáchateľstvo opakovaného prečinu zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ obv. M. K. a obv. Ing. K. T., PhD.

dňa 20. júla 2007 v čase od 12.10 h. do 13.20 h. po predchádzajúcom dohovore v postavení inšpektoriek Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby E. M. - P., IČO: X. v pivárni C., nachádzajúcej sa v obci P. č. X., okres N. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole

vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 odsek 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od G. K. vo výške 4 000 Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapišu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejednaniu,

2/ obv. M. K. a obv. Ing. K. T., PhD.

dňa 7. augusta 2007 v čase od 12.20 h. do 14.10 h. po predchádzajúcom dohovore v postavení inšpektoriek Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby Š. D., IČO: X. v reštaurácii B., nachádzajúcej sa v meste K., N. č. X., okres K. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 odsek 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od Š. D. vo výške 3 500 Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapišu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejednaniu,

3/ obv. M. K. a obv. I. B.

dňa 8. augusta 2007 v čase od 9.40 h. do 12.10 h. po predchádzajúcom dohovore v postavení inšpektoriek Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby M. K. K., IČO: X. v potravinách K. nachádzajúcich sa v obci Z. č. X., okres N. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 odsek 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení

niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od M. K. vo výške 4 000 Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapíšu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejednaniu,

4/ obv. M. K. a obv. I. B.

dňa 8. augusta 2007 v čase od 12.20 h. do 14.30 h. po predchádzajúcom dohovore v postavení inšpektoriek Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby Z. B., IČO: X. v pohostinstve A. nachádzajúcom sa v obci K. č. X., okres N. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 odsek 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od Z. B. vo výške 5 000 Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapíšu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejednaniu.

Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom z 22. novembra 2010, sp. zn. PK - 1T 31/2008, rozhodol tak, že podľa § 285 písm. c/ Tr. por. obžalované Ing. K. T., PhD. a I. B. oslobodil spod obžaloby, pretože podľa jeho názoru nebolo dokázané, že tieto obžalované spáchali žalované skutky.

Čo sa týka obžalovanej M. K., prvostupňový súd ustálil skutkový stav tak, že sa žalovaných skutkov dopustila len táto obžalovaná a na rozdiel od obžaloby ju uznal za vinnú iba zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák., nie však aj podľa odseku 2/, teda že sa ho mala dopustiť ako verejný činiteľ a nekvalifikoval jej konanie aj ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.

Skutok, na podklade ktorého rozhodol prvostupňový súd, bol ustálený tak, že obžalovaná M. K.

dňa 20. júla 2007 v čase od 12.10 hod. do 13.20 hod. v postavení inšpektorky Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonala v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu, fyzickej osoby E. M. - P., IČO: X., v pivárni C., nachádzajúcej sa v obci P. č. X., okres N. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadala od G. K. úplatok vo výške 4 000 Sk, ktorý následne aj prijala za to, že zmierni výkon svojej kontroly a prehliadne niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapíše do inšpekčnej knihy a nepostúpi k ďalšiemu prejednaniu,

dňa 07. augusta 2007 v čase od 12.20 hod. do 14.10 hod. v postavení inšpektorky Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonala v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby Š. D., IČO: X., v reštaurácii B., nachádzajúcej sa v meste K., N. č. X. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadala od Š. D. úplatok vo výške najmenej 2 500 Sk, ktorý následne aj prijala za to, že zmierni výkon svojej kontroly a prehliadne niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapíše do inšpekčnej knihy a nepostúpi k ďalšiemu prejednaniu,

dňa 08. augusta 2007 v čase od 09.40 hod. do 12.10 hod. v postavení inšpektorky Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonala v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby M. K. K., IČO: X., v potravinách K., nachádzajúcich sa v obci Z. č. X., okres N. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadala od M. K. úplatok

vo výške 4 000 Sk, ktorý následne aj prijala za to, že zmierni výkon svojej kontroly a prehliadne niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapíše do inšpekčnej knihy a nepostúpi k ďalšiemu prejednaniu,

dňa 08. augusta 2007 v čase od 12.20 hod. do 14.30 hod. v postavení inšpektorky Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom inšpektorátu v N. vykonala v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby Z. B., IČO: X., v pohostinstve A., nachádzajúcom sa v obci K. č. X., okres N. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadala úplatok od Z. B. vo výške 5 000 Sk, ktorý následne aj prijala za to, že zmierni výkon svojej kontroly a prehliadne niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapíše do inšpekčnej knihy a nepostúpi k ďalšiemu prejednaniu.

Za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. jej súd uložil podľa § 329 ods. 1 Tr. zák., s poukazom na § 36 písm. j/, § 37 písm. e/ Tr. zák. a s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3,5 (tri a pol) roka, na výkon ktorého ju podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie obžalovaná M. K. a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

Obžalovaná M. K. v odôvodnení odvolania prostredníctvom svojho obhajcu uviedla, že skutkové okolnosti uvádzané v napadnutom rozsudku sa ani v jednom prípade nezakladajú na pravde. Konštatovala, že žiaden zo svedkov jednotlivých prípadov ju neusvedčoval, že by ona žiadala úplatok a nebolo ani preukázané, či vôbec tými osobami bol nejaký úplatok poskytnutý a pokiaľ to tvrdili, že ho mali odovzdať, nebolo preukázané, že by ho ona prevzala. Poukazovala na to, že výpovede svedkov, ktorí ju mali usvedčovať, boli rozporné. Bližšie pritom rozoberala priebeh, ako sa mali podľa usvedčujúcich výpovedí svedkov stať jednotlivé prípady odovzdávania úplatkov a spochybňovala ich poukazovaním na nepresnosti

a nejasnosti vo výpovediach svedkov o detailoch odovzdávania peňazí a spochybňovala tak ich vierohodnosť.

To, že by mala byť obžalovaná tou osobou, ktorá mala pri kontrolách rozhodujúce slovo, nie je podľa nej pravdou, lebo bola v tom čase už vo výpovednej lehote pre zrušenie štátnozamestnaneckého miesta inšpektora, a preto pracovala ako podriadená inšpektorka tým inšpektorom, ktorí neboli vo výpovednej lehote. O tom, že by to mala byť ona, ktorá mala vyvolávať strach u kontrolovaných subjektov rozhovormi o pokutách a vyvíjať tak na nich nátlak, nehovoril v prípravnom konaní ani jeden svedok. Svedkovia o tom vypovedali až na hlavnom pojednávaní, ale rozpory v ich výpovediach neboli súdom odstránené. Súd teda uveril všetkým tvrdeniam svedkov, aj rozporným a nehodnovným, že jediná, ktorá prevzala všetky úplatky bola ona sama.

Obžalovaná považuje preto napadnutý rozsudok za nedôvodný a príliš prísny, pričom poukázala na to, že doteraz viedla riadny život, nemala žiadne priestupky, príkladne pracovala a vychovávala svoje dve, teraz už dospelé, deti k slušnému životu, jej hodnotenia zamestnávateľom boli vždy kladné a nič jej na pracovisku nebolo vyčítané.

Preto obžalovaná navrhovala, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol vo veci tak, že ju podľa § 285 písm. c/ Tr. por. oslobodí spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že spáchala skutky uvedené v obžalobe.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal odvolanie v neprospech všetkých troch obžalovaných, ako v časti o uznaní viny a uložení trestu obžalovanej M. K., tak aj v časti rozsudku, ktorým prvostupňový súd oslobodil obžalované Ing. K. T., PhD. a I. B. spod obžaloby.

V podrobnejšom odôvodnení odvolania prokurátor uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je založené na nesprávnom vyhodnotení vykonaných dôkazov a na nesprávnej aplikácii ustanovení Trestného zákona.

U obžalovanej M. K., podľa prokurátora, prvostupňový súd pochybil, keď preukázané konanie tejto obžalovanej neposúdil ako výkon právomoci verejného činiteľa a následne z toho dôvodu jej konanie nekvalifikoval aj ako prečin zneužívania právomoci verejného

činiteľa v zmysle § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a súčasne ako kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., čím zároveň rozhodol o uložení neprimerane nízkeho trestu.

Prokurátor sa nestotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že pokiaľ inšpektori Slovenskej obchodnej inšpekcie nemajú možnosť ukladať blokové pokuty na mieste pri výkone kontroly, stratili tým možnosť rozhodovacej činnosti štátneho orgánu a prestali byť verejnými činiteľmi. Poukázal na oprávnenia inšpektorov SOI v zmysle § 20 ods. 1 a ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Rovnako upriamil pozornosť na ustanovenie § 21 ods. 1 citovaného zákona, podľa ktorého orgán dozoru, ktorým môže byť podľa § 20 ods. 1 uvedeného zákona Slovenská obchodná inšpekcia, môže predbežným opatrením zakázať uvádzanie výrobku, ktorý nie je bezpečný, na trh alebo nariadiť zastavenie nekalej obchodnej praxe.

Ďalej prokurátor konštatoval, že v zmysle § 5 ods. 1 zák. č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov kontrolu vnútorného trhu vykonáva Slovenská obchodná inšpekcia prostredníctvom inšpektorov, ktorí sú zamestnancami Slovenskej obchodnej inšpekcie. Uviedol, ktoré opatrenia v zmysle § 6 tohto zákona je oprávnený urobiť inšpektor SOI na základe výsledkov kontroly na mieste predaja výrobkov alebo poskytovania služieb a ako môže postupovať riaditeľ inšpektorátu v prípade námietok proti opatreniu inšpektora na mieste, resp. ako môže postupovať inšpektorát v prípade, že kontrolovaná osoba nesplní opatrenia uložené inšpektorom na mieste.

Prokurátor v následnej časti odvolania rozoberal otázku právomoci verejného činiteľa a pre daný prípad zhrnul záver, že obžalované boli na riadnej kontrole súkromných prevádzkovateľov a voči nim mali z titulu svojho postavenia a funkcie v rámci orgánu štátnej (verejnej) moci na mieste vykonávanej kontroly podľa svojho uváženia právo využiť rôzne inštitúty, ktoré zasahujú, resp. určitým spôsobom obmedzujú ich slobodné podnikanie, medzi inými i uloženie opatrenia spočívajúce v zakázaní predaja určitého výrobku alebo poskytovaní určitej služby, v zakázaní výkonu prevádzkovej alebo obchodnej činnosti až na dva dni alebo nariadiť znehodnotenie výrobkov. Prvok moci a zároveň rozhodovania v ich činnosti pri kontrole bol tak stále prítomný. Navyše činnosť inšpektorov v prevádzke je treba chápať ako úvodnú a neoddeliteľnú súčasť procesu kontroly v rámci jedného

a toho istého štátneho orgánu, ktorý môže byť zakončený vydaním rozhodnutia o sankcii iným článkom tohto orgánu. Preto je zrejmé, že obžalované inšpektorky Slovenskej obchodnej inšpekcie mali pri výkone inkriminovaných kontrol postavenie verejného činiteľa a zneužili svoju právomoc tým, že kontrolu nevykonali riadne, objektívne, v súlade s povinnosťami a to jednoznačne s úmyslom zabezpečiť si neoprávnený majetkový prospech.

Čo sa týka výroku o oslobodení obžalovaných Ing. K. T. a I. B., prokurátor sa nestotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že by to malo byť odôvodnené tým, že tieto obžalované v komunikácii s kontrolovanými osobami neboli aktívne, že žiadny dôkaz priamo nepreukázal, že práve tieto obžalované úplatok žiadali alebo prijali, ale sa len pasívne zúčastňovali konania obžalovanej K.. Vyššie uvedený záver prvostupňového súdu, podľa názoru prokurátora, nevychádza zo správneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov, lebo i keď tieto obžalované neboli dominantnou a aktívnejšou členkou kontrolárskej dvojice na mieste kontroly, predsa práve ich konanie s druhou osobou z dvojice, s obžalovanou K., bolo súhlasné, koordinované, sledujúce spoločný cieľ, prijatie úplatku a to sofistickým spoločným navodením korupčnej atmosféry tým, že obaja kontrolóri spoločným postupom nájdu na prevádzke pokiaľ možno čo najviac, aj drobných, nedostatkov a postom psychologicky vplývajú na kontrolovaného poukazovaním na závažnosť nedostatkov a možné dôsledky z toho, pričom jeden kontrolór vystupuje ako prísny, aktívny a druhý pasívny, tichší a benevolentnejší, čím sa kontrolovanej osobe navodzuje dojem, že možno situáciu vyriešiť aj iným ako krajným opatrením.

Obidve obžalované, ako Ing. K. T., tak aj I. B., v spojení s obžalovanou K. pri kontrole aj určitú aktivitu vyvíjali, čím sa evidentne zapojili do kauzálneho priebehu skutkového deja ako spolupáchateľky. Kontrolované osoby ich navyše vnímali spolu s obžalovanou K. ako rovnocenné kontrolorky. Prokurátor pritom poukázal na priebeh vykonávania kontroly, spisovania zápisníc o kontrole, o spôsobe odovzdávania peňazí ako úplatku kontrolovanými osobami za súčasnej prítomnosti oboch z dvojice inšpektoriek. O jasnom subjektívnom postoji a skutočnom úmysle obžalovaných pri realizácii kontroly, podľa prokurátora, napovedá ten fakt, že obžalované Ing. K. T. a I. B. vo všetkých inkriminovaných prípadoch po poskytnutí úplatku neurobili žiadne opatrenie na zamedzenie poskytnutia úplatku, jednoznačne úplatok neodmietli a ani jedna obžalovaná úplatok, resp. aspoň jeho časť nevrátila a ani jedna neurobila oznámenie o korupcii. Preto možno dôvodne predpokladať, že vzhľadom na spoločné vykonávanie úkonov kontroly a záujem na neprezradení veci niektorou zo spolupáchateľiek došlo k vzájomnému rozdeleniu prevzatého úplatku.

Na základe uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, písm. e/ Tr. por. napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa obžalovanej M. K. zrušil a v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol sám rozsudkom o uznaní jej viny zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. spáchaných formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. a uložil jej úhrnný trest odňatia slobody pri spodnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby za trestný čin podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., súčasne s primeraným peňažným trestom.

Čo sa týka obžalovaných Ing. K. T., PhD. a I. B. prokurátor navrhol v časti týkajúcej sa týchto obžalovaných napadnutý rozsudok zrušiť podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátiť prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že skutkové zistenia prvostupňového súdu sú neúplné a aj doterajšie právne závery neobstoja, lebo sa súd nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

Z pohľadu skutkového záveru, odôvodňujúceho aj právny záver, že obžalovaná M. K. v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu žiadala a aj prijala úplatok, je odvolanie obžalovanej M. K. neodôvodnené. V tomto smere je dostatok dôkazov, o ktoré sa rozsudok prvostupňového súdu opiera a na ktoré aj odvolací súd poukazuje. Predovšetkým sú to výpovede tých osôb, ktoré v uvedených štyroch prípadoch úplatok poskytli, v niektorých prípadoch to boli aj svedecké výpovede ďalších osôb, ako nepriame dôkazy, potvrdzujúce odovzdanie úplatku, ako v prípade pod bodom 1/ svedkyne A. M. a svedkyne E. M. alebo v prípade pod bodom 4/ svedkyne B. S. a hlavne to boli listinné dôkazy svedčiace o neprípustnom spôsobe spisovania záznamov z inšpekcie, keď dochádzalo k prepisovaniu, resp. vytrhávaniu strán z inšpekčných kníh, ako o tom vypovedali osoby zodpovedné za kontrolované subjekty.

Prvostupňový súd však abstrahoval konanie obžalovanej M. K. od konania ostatných obžalovaných, ako keby ani neboli prítomné pri kontrolách, ktoré sa vykonávali po dvojiciach, v bodoch 1/ a 2/ s obžalovanou Ing. T. a v bodoch 3/ a 4/ s obžalovanou I. B..

Rozhodnutie o oslobodení obžalovaných Ing. K. T. a I. B. spod obžaloby bolo predčasné a urobené na základe toho, že sa prvostupňový súd nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, navyše sú jeho závery v tejto časti nelogické a vnútorne rozporné.

Na jednej strane nemohol prvostupňový súd opomenúť, že obžalované Ing. T. a I. B. boli prítomné pri činoch, ktorých sa dopustila obžalovaná M. K., a teda museli vnímať ako požadovanie, tak aj prijatie úplatku touto obžalovanou, no na druhej strane uvádza (str. 33 až 34 odôvodnenia rozsudku), že u obžalovaných T. a B. by mohlo ísť o prečin neoznámenia trestného činu podľa § 340 ods. 1 Tr. zák., čo je ale iný skutok, ktorý nie je totožný so skutkom uvedeným v obžalobe a to mu bránilo v uznaní ich viny za tento prečin.

Takéto závery prvostupňového súdu nezodpovedajú vykonanému dokazovaniu. Okrem toho treba uviesť, že aj keď z dokazovania nevyplýva, či obžalovaná M. K. sa s úplatkami podelila s ostatnými obžalovanými a ako, resp. či si všetky ponechala pre seba, nie je to vôbec rozhodujúce z hľadiska právnej kvalifikácie pri spolupáchateľstve trestného činu prijímania úplatku (ako bola postavená obžaloba), ale mohlo by to mať dopad len z hľadiska trestnoprávných následkov.

Úvahy prvostupňového súdu o neoznámení trestného činu obžalovanými T. a B. vychádzajú z fiktívneho skutkového deja, ako keby sa tieto mali o trestnom čine prijímania úplatku obžalovanou M. K. dozvedieť až ex post, keď už všetko čo malo byť pokryté objektívnou stránkou tohto trestného činu, vykonala sama obžalovaná M. K. bez ich účasti. To nezodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní a ako už bolo naznačené, prvostupňový súd sa tak dostal do vnútorného logického rozporu v odôvodnení svojho rozhodnutia a ten bude musieť odstrániť.

Prvostupňový súd argumentoval tým, že obžalované T. a B. na mieste činov pri komunikácii – žiadaní úplatkov, neboli aktívne. V tej súvislosti treba podotknúť, že pri naplnení zákonného znaku žiadania úplatku pri trestnom čine prijímania úplatku, nemusí ísť o výslovnú žiadosť o úplatok, postačuje prejav, z ktorého je nepochybné, že páchatel navodzuje situáciu, aby bol úplatok poskytnutý a ak sa tak stane, vôbec ho neodmietne a konkludentne s tým súhlasí. Okrem toho prvostupňový súd absolútne ignoroval skutočnosť, že obžalované T. a B. boli prítomné pri žiadaní úplatku obžalovanou

M. K., čo aj konštatoval v druhom odseku na str. 33 odôvodnenia rozsudku, no z dokazovania vyplýva, že neurobili žiadny relevantný úkon, z ktorého by bolo zrejmé, že úplatok odmietajú.

Naopak, z dokazovania vyplýva, že ich konanie, aj keď menej aktívne, malo tvoriť súčasť celého kauzálneho priebehu skutkového deja, ktorý v konečnom dôsledku viedol k tomu, že úplatok bol poskytnutý.

V danej súvislosti sa bude musieť prvostupňový súd v novom konaní vyrovnáť s odvolacími námietkami prokurátora, že osoby, u ktorých obžalované T. a B., vo dvojiciach s obžalovanou K. boli vnímané kontrolovanými subjektmi (ale aj ďalšími svedkami prítomnými v jednotlivých prevádzkach v čase kontroly) ako rovnocenné kontrolórky a že sa obidve mali podieľať na aktivitách, ktoré predchádzali odovzdaniu úplatku, resp. potom na spisovaní zápisnice, ktorá nezodpovedala skutočnému priebehu kontroly. Dodáť treba, že aj keď druhá z dvojice s obžalovanou K. mala zistiť nedostatky, či už v predávaných výrobkoch, ich druhu, kvalite alebo cenách, tie sa neprejavili v spísanom zázname v inšpekčnej knihe, ktoré boli prepisované alebo z ktorej boli vytrhávané strany. Tieto obžalované (T. a B.) mali byť aj účastné toho, ako obžalovaná K., resp. aj oni samé naznačovali nepriaznivé dôsledky pre kontrolované subjekty, pokiaľ by nimi zistené nedostatky uviedli do inšpekčného záznamu. Takto to bolo napr. podľa svedka D. (skutok pod bodom 2), keď obidve kontrolórky vytýkali zistené nedostatky a hrozili sankciami. Podobne podľa svedkyne M. K. (skutok pod bodom 3), dokonca, ako uvádzala táto svedkyňa na hlavnom pojednávaní, obidve kontrolórky, po tom ako urobili kontrolný nákup a išli do jej kancelárie, začali hovoriť o pokutách, aké sú vysoké, a že s nimi sa dá dohodnúť, na rozdiel od inej skupiny kontrolórov. Svedkyňa hovorila v množnom čísle o obidvoch kontrolórkach, a teda nie iba o obžalovanej K..

Rovnako ponechal prvostupňový súd nepovšimnuté, že obžalované T. a B., vo dvojiciach s obžalovanou K., v inkriminovaných prípadoch, podľa výpovedí svedkýň, ktoré úplatok dávali, nijakým spôsobom, už vôbec nie slovne, ale ani inak, pohybom, či gestom nenaznačili, že nechcú mať nič spoločné s poskytnutím úplatku. Nenaznačovali to ani osobám, ktoré úplatok dávali, ani obžalovanej K..

Rozhodnutie prvostupňového súdu v oslobodzujúcej časti nie je založené na starostlivom vyhodnotení dôkazov neodporujúcom zásadám logického myslenia. Jeho odôvodnenie je vnútorne rozporné a nevyrovnáva sa so všetkými významnými

okolnosťami jednotlivých prípadov. Bude potrebné, aby prvostupňový súd zopakoval dôkazy výsluchom tých osôb, ktoré úplatok poskytovali a aby sa pritom skoncentroval na tie okolnosti prípadu, ktoré sú vyššie naznačené a vyplývajú z odvolania prokurátora a priebehu doterajšieho dokazovania. Potom dôkazy znovu vyhodnotiť a vyrovnáť sa s uvedenými otázkami, ktoré zatiaľ spochybňujú správnosť jeho skutkových záverov. Vzhľadom na to bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť a prikázať prvostupňovému súdu, aby sa s naznačenými nedostatkami vyrovnal.

Zároveň treba podotknúť, že nebolo možné súčasne vyhovieť odvolaniu prokurátora v tom smere, aby sám odvolací súd vo veci rozhodol, pokiaľ sa týka obžalovanej K. a uznal ju vinnou zo spolupáchateľstva žalovaných trestných činov, lebo by rozhodol u nej na podklade iného skutkového stavu, než rozhodol prvostupňový súd. Ten ustálil skutkový stav tak, že žiadna spoluúčasť ďalších osôb z neho nevyplýva.

Len pokiaľ by po opätovnom vyhodnotení všetkých vykonaných dôkazov vo vzájomných súvislostiach, s vyrovnaním sa s naznačenými rozpormi a nedostatkami, prvostupňový súd dospel k takým skutkovým záverom, aké sú uvedené v obžalobe, prichádzalo by do úvahy spolupáchateľstvo na oboch trestných činoch, teda aj trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa.

Už teraz je totiž možné konštatovať, že prvostupňový súd urobil chybný právny záver, že obžalovaná M. K. nekonala v postavení verejného činiteľa. Prvostupňový súd v tomto smere chybné vychádzal iba zo zistenia, že inšpektori Slovenskej obchodnej inšpekcie stratili možnosť rozhodovacej činnosti tým, že v čase, keď sa skutok stal, už nemali možnosť ukladať blokové pokuty, vzhľadom na zrušenie zákona č. 634/1992 Zb., o ochrane spotrebiteľa, zákonom č. 250/2007 Z. z., o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení neskorších predpisov, a tým aj ustanovenia § 24 ods. 4 zrušeného zákona, ktorý dával možnosť ukladania pokút v blokovom konaní za menej závažné porušenia povinností vymenovaných v uvedenom zákone v tam citovaných paragrafoch.

Podľa § 128 ods. 1 Tr. zák. verejným činiteľom sa na účely tohto zákona rozumie (okrem iných osôb) aj **zamestnanec orgánu štátnej správy**, ak sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pritom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená.

Podľa zákona č. 128/2002 Z. z., o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je Slovenská obchodná inšpekcia **orgánom štátnej správy** (porov. § 3 ods. 2 citovaného zákona). Podľa § 5 ods. 1 uvedeného zákona kontrolu vnútorného trhu vykonáva Slovenská obchodná inšpekcia prostredníctvom inšpektorov, ktorí sú zamestnancami Slovenskej obchodnej inšpekcie.

Osoba v postavení verejného činiteľa musí sa podieľať na plnení úloh spoločnosti a štátu a musí byť vybavená právomocou rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických i právnických osôb. S právomocou je spojený prvok moci a prvok rozhodovania.

V danom prípade úlohy štátu v oblasti kontroly vnútorného trhu boli zverené Slovenskej obchodnej inšpekcii, ako orgánu štátnej správy, ale tá vykonáva svoje úlohy v danej oblasti prostredníctvom inšpektorov, ktorí sú zamestnancami Slovenskej obchodnej inšpekcie.

Napriek tomu, že v inkriminovanom čase spáchania žalovaného skutku jednotlivým inšpektorom už nebolo dané oprávnenie ukladať pri zistení menej závažných nedostatkov pri kontrole blokové pokuty, neznamená to, že nemohli vôbec rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb. Ustanovenie § 5 ods. 5 zák. č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu dáva jednotlivým inšpektorom (mimo už zmienenej možnosti uloženia blokovej pokuty, ak tak ustanovuje iný zákon, čo bolo ale obmedzené zmenou § 24 ods. 4 zák. č. 634/1992 Zb., resp. jeho zrušením), celý rad ďalších oprávnení, ktorými môžu zasahovať do práv a povinností kontrolovaných subjektov. Okrem iného podľa § 5 ods. 5 písm. e/ zákona a štátnej kontrole vnútorného trhu môžu inšpektori požadovať od kontrolovaných osôb, aby v určenej lehote odstránili zistené nedostatky, ich príčiny a škodlivé následky. Nepochybne môže ísť o citlivý zásah do práv a povinností kontrolovaného subjektu. Inšpektor určuje na základe výsledkov kontroly, čo musí vykonať kontrolovaná osoba a určí jej lehotu, dokiaľ tak musí urobiť.

V § 6 zák. č. 128/2002 Zb. o štátnej kontrole vnútorného trhu sú dané inšpektorovi Slovenskej obchodnej inšpekcie ďalšie oprávnenia, ktoré môže uplatniť priamo na mieste predaja výrobkov alebo poskytovania služieb. Podľa toho inšpektor môže na základe výsledkov kontroly na mieste **zakázať** až do vykonania nápravy

- dodávku, predaj alebo použitie výrobkov alebo poskytovania služieb, ktoré

nezodpovedajú osobitným predpisom (ide o celý rad zákonov ako príklad uvedených v poznámke 1 k tomuto ustanoveniu),

- **výkon prevádzkovej alebo obchodnej činnosti až na dva prevádzkové dni,**
- používanie neoverených určených meradiel, ak overeniu podliehajú, alebo meradiel nezodpovedajúcim osobitným predpisom, technickým normám alebo schválenému typu.

Z uvedeného je zrejmé, že u osôb, či už právnických alebo fyzických, podnikajúcich v oblasti obchodu a služieb, najmä zákaz prevádzkovej činnosti až na dva pracovné dni, je vážnym zásahom do práv týchto osôb v oblasti podnikania a rozhoduje o nich sám inšpektor. Jeho rozhodnutie má podobu opatrenia, ktorým sa zakáže kontrolovanej osobe niektorá z uvedených činností. Kontrolovaná osoba síce môže podať proti takému opatreniu námietky, ale tie podľa § 6 ods. 2 citovaného zákona nemajú odkladný účinok.

Okrem toho, podľa uvedeného § 6 ods. 1 zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu, môže inšpektor Slovenskej obchodnej inšpekcie uplatniť podľa výsledkov kontroly ďalšie oprávnenia zasahujúce do práv a povinností kontrolovaných subjektov. Môže

- nariadiť znehodnotenie výrobkov, ak je zjavné, že nie sú bezpečné,
- uložiť kontrolovanej osobe zaistiť výrobky pred predajom, ktoré porušujú práva vyplývajúce z duševného vlastníctva; ak je dôvodná obava, že kontrolovaná osoba výrobky nezaistí, inšpektor môže uskladniť zaistené výrobky mimo dosahu kontrolovanej osoby na jej náklady; kontrolovaná osoba je povinná zaistené výrobky inšpektorovi vydať,
- nariadiť záväzným pokynom kontrolovanej osobe vykonať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Aj v týchto ďalších prípadoch sú inšpektori pri kontrolnej činnosti vybavení právomocou zasahovať do práv a povinností fyzických a právnických osôb, lebo ak inšpektor rozhodne opatrením, či záväzným pokynom v zmysle uvedeného ustanovenia, potom priamo zo zákona vyplývajú pre tieto osoby povinnosti niečo konať, napr. vydať zaistené výrobky,

znehodnotiť výrobky, ktoré nie sú bezpečné a pod., alebo sa zdržať určitého konania.

Z hľadiska posúdenia rozhodovacej právomoci inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie treba prihliadať aj na ustanovenie § 20 ods. 1 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Tento zákon podľa jeho § 1 ods. 1 upravuje okrem iného práva spotrebiteľov a **povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov**, ako aj pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, pričom zákon sa vzťahuje na predaj výrobkov a poskytovaných služieb, ak k plneniu dochádza na území Slovenskej republiky alebo plnenie súvisí s podnikaním na území Slovenskej republiky.

Podľa jeho § 20 ods. 1 dozor nad dodržiavaním povinností ustanovených týmto zákonom vykonávajú orgány dozoru, pričom ak nemožno pôsobnosť orgánu dozoru určiť, **je na výkon dozoru a kontroly príslušná Slovenská obchodná inšpekcia**. Ako už bolo vyššie uvedené Slovenská obchodná inšpekcia vykonáva kontrolu vnútorného trhu prostredníctvom inšpektorov ako jej zamestnancov.

Podľa § 20 ods. 3 tohto zákona je orgán dozoru povinný vykonávať kontrolu bezpečnosti výrobku alebo služby a na tento účel je oprávnený :

a/ vyžiadať potrebné informácie od výrobcu, predávajúceho, dovozcu alebo dodávateľa,

b/ odobrať výrobok alebo vzorku zo série výrobkov a preveriť ich bezpečnosť,

c/ posúdiť, či výrobok alebo služba uvedená na trh obsahuje upozornenia na riziká, ktoré môže použitie výrobku alebo poskytnutie služby vyvolať,

d/ informovať včas a vhodným spôsobom osoby, ktoré môžu byť vystavené riziku vyvolanému výrobkom alebo poskytnutou službou,

e/ dočasne zakázat uvedenie výrobku, série výrobkov alebo služby na trh, ich prezentáciu, ponuku alebo predaj, ak je dôvodné podozrenie, že výrobok alebo služba nie sú bezpečné, po dobu potrebnú na vykonanie skúšok alebo preverenie podozrenia,

f/ zakázat uvedenie výrobku, série výrobkov alebo služby na trh, ich prezentáciu, ponuku alebo predaj, ak bolo preukázané, že nie sú bezpečné, a zaviesť sprievodné opatrenia zabezpečujúce dodržiavanie tohto zákazu,

g/ nariadiť alebo organizovať okamžité stiahnutie výrobku, série výrobku alebo služby z trhu alebo vzatie späť výrobku od spotrebiteľa, ak je preukázané, že nie sú bezpečné a sú uvedené na trh; ak je to potrebné, nariadiť aj ich zničenie,

h/ vydať záväzné pokyny na odstránenie zistených nedostatkov a vykonanie nevyhnutných opatrení a určiť lehotu na podanie správy o ich splnení.

Okrem toho môže orgán dozoru podľa § 21 ods. 1 tohto zákona zakázat predbežným opatrením uvádzanie výrobku, ktorý nie je bezpečný, na trh alebo **nariadiť zastavenie nekalej obchodnej praktiky.**

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 128/2002 Z. z. inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie uloží pokutu kontrolovanej osobe, ktorá nesplní opatrenia na mieste urobené v zmysle § 6 ods. 1 tohto zákona.

Z uvedeného je zrejmé, že pokuta zo strany inšpektorátu nasleduje obligatórne po tom, čo kontrolovaná osoba nesplní tie opatrenia, o ktorých podľa § 6 ods. 1 uvedeného zákona rozhodol na mieste výkonu kontroly samotný inšpektor. Už predchádzajúce opatrenia na mieste kontroly môžu byť zásahom do práv fyzických a právnických osôb a následná pokuta, pri nesplnení opatrení, tvorí súčasť celého rozhodovacieho procesu inšpektorátu o uložení pokuty.

Uvedené ustanovenia zákonov, vo vzájomných súvislostiach, dávajú preto dostatočný podklad pre záver, že inšpektor Slovenskej obchodnej inšpekcie pri výkone kontroly je vybavený takou právomocou, v rámci ktorej rozhoduje o právach a povinnostiach kontrolovaných subjektov. Pokiaľ je teda trestná činnosť spáchaná v súvislosti s takouto

právomocou a zodpovednosťou pri plnení úloh štátu v oblasti kontroly vnútorného trhu, potom je potrebné konanie takej osoby posúdiť ako konanie v postavení verejného činiteľa.

Aj v danom konkrétnom prípade obžalovaná M. K., (podľa výpovedí kontrolovaných osôb, no podľa nich aj ďalšie obžalované) mala naznačovať pri výkone kontroly práve možnosť využitia takýchto opatrení na mieste a nepriaznivých dôsledkov s tým spojených na podnikanie týchto osôb, ak dôsledne do inšpekčných záznamov zapíšu, čo pri kontrole zistili. To viedlo tieto kontrolované osoby k poskytnutiu úplatku.

Podľa názoru najvyššieho súdu, obžalovaná M. K. konala v postavení verejného činiteľa. Tento právny názor sa bude musieť v novom konaní odraziť v rozhodnutí prvostupňového súdu. Už pri terajšom ustálení skutkového stavu mal byť skutok posúdený ako zločin prijímania úplatku aj podľa § 329 ods. 2 Tr. zák. Pokiaľ sa prvostupňový súd pri zisťovaní a ustaľovaní skutkového stavu aj u obžalovanej M. K. vyrovná s naznačenými otázkami jej postavenia ako verejného činiteľa, potom pri správnej právnej kvalifikácii skutku bude prichádzať do úvahy jeho posúdenie ako jednočinný súbeh tých dvoch trestných činov, ktoré sú uvedené v obžalobe. Či pôjde o spolupáchateľstvo s ďalšími obžalovanými bude záležať od vyhodnotenia vykonaných dôkazov v ich komplexnom súhrne, pri vyrovnaní sa s tými nedostatkami, ktoré boli vyššie naznačené.

Vzhľadom na blízku časovú súvislosť i jednotiaci zámer, ako aj rovnaký spôsob vykonania činu, by mal prvostupňový súd bližšie, oproti obžalobe, vysvetliť, prečo nešlo o opakovacie trestné činy, ako to kvalifikovala obžaloba, ale o pokračovanie v tej istej trestnej činnosti. Prvostupňový súd to ponechal nepovšimnuté a iba z právnej vety a kvalifikácie vo výroku rozsudku možno vyvodiť, že štyri čiastkové útoky uvedené v skutkovej vete, považoval za jeden zločin prijímania úplatku.

Ako už bolo vyššie spomenuté, u obžalovanej M. K. vzhľadom na ustanovenie § 322 ods. 3 Tr. por. nemohol odvolací súd rozhodnúť sám rozsudkom vo veci, tak ako to navrhoval prokurátor, lebo by rozhodoval na podklade iného skutkového stavu, než aký bol ustálený prvostupňovým súdom. Okrem toho by prejudikoval aj otázku spolupáchateľstva u ostatných obžalovaných, čo by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého súdneho procesu.

Preto na základe oboch odvolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia. Rozhodnutie bolo prijaté jednomyselne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 6. októbra 2011

JUDr. Milan K a r a b í n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová